

Santa Radegunda: Quan el matrimoni està trencat

Dc, 20/02/2019 per Josep Lligadas

[Una font que raja sempre](#)

Voldria explicar avui en aquesta pàgina la història d'una dona que va voler dirigir la seva vida, i va voler dedicar-la de ple a Déu i als pobres. I que ho va fer, en un llarg itinerari que comença com a princesa captiva i continua com a esposa del rei dels francs, rebel davant un matrimoni destruït, diaconessa, consagrada a Déu des de casa seva, i finalment monja del monestir que va fundar.

Radegunda va néixer a Turíngia, al centre de l'actual Alemanya, cap a l'any 520, com a princesa de la dinastia que governava el país. Quan tenia 11 anys, el rei franc Clotari va envair Turíngia, va arrasar-ho tot, i es va endur cap a França Radegunda i el seu germà. Radegunda va ser reclosa a la vil·la reial d'Athies, pensant que podia ser una futura esposa de Clotari i per tant reina. Allà la van educar i preparar, i entre altres coses la van educar en el cristianisme, ja que els turingis eren encara pagans. El bisbe Medard, que temps després tindria un paper decisiu en la seva vida, sembla que va ser l'encarregat d'aquesta educació cristiana. I el cristianisme va arrelar fortament en ella: el cristianisme mostrava un tipus de vida tan diferent dels desastres i crueltats que ella sempre havia vist com a inevitables, que se'l va fer profundament seu. I va decidir que ella el que volia era dedicar-se a Déu.

Clotari, però, continuava pensant en casar-se amb ella. I quan se li va morir l'esposa que tenia, va organitzar el casament. Radegunda, que, ingènument, no s'ho esperava, va intentar fugir, però va ser capturada, i el casament es va celebrar.

Radegunda va entrar al llit del rei: aquesta era la seva obligació bàsica. I el rei, a canvi, la va omplir de regals, incloent-hi la vil·la reial d'Athies i també la de Saix. Radegunda es va comportar com una bona reina: anava als actes cortesans, no es feia pregar en la relació sexual, acompanyava Clotari on calia. Però quan no calia, es tancava a Athies i duia una vida de pregària i dejuni. No va tenir fills, però Clotari estava bé amb ella.

Radegunda no suportava les guerres i les crueltats que assolaven el país, però tampoc no podia fer-hi gran cosa. En compensació, a Athies atenia pobres i malalts, amb companyes que l'ajudaven, i es va proposar una única acció política: a cada condemna a mort que coneixia, feia els possibles per aconseguir la commutació de la pena.

Però va arribar un dia que tot es va trencar. Clotari, amb por que el germà de Radegunda pogués conspirar contra ell per prendre-li Turíngia, el va fer matar, aprofitant una estada de la reina a Athies. Ella, quan ho va saber, va tenir clar que allò no podia continuar. Va decidir que el seu matrimoni ja no existia, i va fugir cap a Noyon, a veure el bisbe Medard, per exigir-li que certifiqués el final del seu matrimoni i la consagrés a Déu. Medard no volia, però la fermesa de Radegunda el va fer claudicar. Normalment es consagraven verges, viudes o monges, i Radegunda no era cap d'aquestes coses. De manera que Medard va decidir consagrar-la diaconessa, un ministeri aleshores ja obsolet, mentre Clotari enviava les seves tropes a buscar-la. Però en saber el que havia fet Medard, va decidir deixar-ho estar.

Darrere l'actitud de Radegunda i la resposta del bisbe Medard hi ha, sens dubte, un gran missatge: quan un matrimoni està trencat, està trencat, i no hi val cap doctrina sobre una indissolubilitat abstracta. Radegunda ho va tenir clar, i va aconseguir que el bisbe ho acceptés. Si no hagués tingut el poder que tenia, difícilment hauria aconseguit aquest reconeixement, sens dubte. Però va utilitzar aquest poder per deixar-nos un precedent d'una gran rellevància. Perquè aquí no es tracta de dir que el matrimoni havia estat nul. Aquí el que reivindica Radegunda és que un matrimoni perfectament legal i legítim pot arribar un moment en què es trenqui. I, si això passa, s'ha de reconèixer i actuar en conseqüència. I atenció, no ho oblidem: Radegunda és una santa venerada per l'Església catòlica.

Alliberada del matrimoni i consagrada diaconessa, Radegunda se'n va anar a la vil·la de Saix. Tenia 26 anys, i se sentia lliure. I va començar a crear, en aquell lloc, un potent hospital, admirablement organitzat, que atenia tota mena de gent, incloent-hi els leprosos, que continuaven marginats com en temps de Jesús. I ella, mentrestant, a més de treballar molt a l'hospital, continuava augmentant les seves penitències, fins a extrems a vegades desmesurats, que esgarrifaven a les companyes. Però ella així vivia feliç.

Amb els anys, però, va anar veient que allò d'anar tant per lliure acabaria no funcionant, i més quan cada cop venien més noies que volien compartir la seva forma de vida. Ella no es veia ficant-se en un monestir, però en canvi sí que va considerar que podia fundar-ne un. I al fer els 40 anys, va posar la idea en marxa en uns terrenys que havia aconseguit a Poitiers. I a la Pasqua del 561, van començar a anar-hi a viure. Ella no va voler ser-ne l'abadessa, però mai no va deixar de ser la mare de totes les seves companyes. Amb les seves pregàries, el seu esperit de servei, les seves penitències, i també amb la seva influència pacificadora més enllà de les parets del monestir, fins a la seva mort el 13 d'agost del 587.